

NEDERLANDS FONDS VOOR DE PODIUMKUNSTEN + PREADVIES VAN DE COMMISSIE THEATER

Inleiding

Handtheater is een Amsterdamse theatergroep die tweetalige voorstellingen brengt: in de Nederlandse gebarentaal en in gesproken Nederlands. In Nederland is Handtheater de enige groep die zich in het bijzonder richt tot dove theaterbezoekers. De groep brengt voorstellingen uit in het reguliere theatercircuit voor een mix van doof en horend publiek in een verhouding van respectievelijk 30 en 70%. De artistieke leiding is in handen van Mieke Julien en John van Gelder (uitvoerend).

In de periode 2009-2012 wil Handtheater werken met vier gastregisseurs: filmer Levent Beskardes; Hakim Traïda, die een kindertheaterproductie maakt; schrijver en regisseur Don Duyns en de Belg Kurt Vanmaeckelberghe, die ook in de Belgische theatergroep Les Ballets C. de la B. heeft geacteerd. Zij hebben nog niet allemaal ervaring met dit tweetalig theater maar zien allen veel mogelijkheden.

Behalve met gastregisseurs wil Handtheater per project werken met wisselende acteurs in plaats van met een vaste 'troupe'. Zo krijgt jong acteertalent een kans en ontstaat er een gevarieerd palet.

Met buitenlandse theatergroepen wisselt Handtheater van gedachten over wat theater in een gebarentaal is of zou kunnen zijn. Die uitwisseling acht Handtheater noodzakelijk om te komen tot een verdere ontwikkeling van theater in gebarentaal en tot experimenten op het gebied van tolken en vertalen.

Handtheater gaat één productie per jaar maken, die gemiddeld 55 keer zal spelen voor in totaal 5.350 bezoekers. Hiervoor vraagt ze per jaar € 255.000 subsidie bij het Fonds aan.

Het Handtheater ontvangt subsidie in het kader van de Cultuurnota 2005-2008.

Beoordeling

De commissie onderkent het maatschappelijk belang van een theatergroep die zich door het inzetten van gebarentaal (mede) richt op doven en slechthorenden. Ook waardeert zij de inzet van Handtheater om de dovencultuur via theater onder de aandacht te brengen. Zij is echter evenzeer van mening dan ook de doelgroep van doven en slechthorenden de mogelijkheid moet hebben om kwalitatief hoogstaand theater te bekijken. Daar wringt volgens de commissie de schoen. De voorstellingen van Handtheater overtuigen artistiek gezien niet, omdat de makers er tot nu toe niet in slagen om een theatraal interessante verbinding te maken tussen de dramatische handelingen en de vertaling naar of explicatie in gebarentaal. Tot nu toe is er vooral sprake van een intermezzo, een 'freeze' van de handeling en een onderbreking van de spanningsboog, waardoor de beleving en ervaring eerder verstoord wordt dan een meerwaarde krijgt. Verder vindt de commissie de voorstellingen anekdotisch van karakter. De diversiteit aan onderwerpen en thema's maakt bovendien een willekeurige indruk.

Ondanks het kritische advies van de Raad voor Cultuur voor de periode 2005-2008, dat wees op soortgelijke tekortkomingen, heeft het gezelschap er niet voor kunnen zorgen meer stabiliteit aan te brengen in de kwaliteit van de voorstellingen.

Het voorliggende plan heeft de commissie er niet van overtuigd dat de artistieke kwaliteit van de voorstellingen in de periode 2009-2012 zal verbeteren. De genoemde regisseurs hebben weliswaar op zich voldoende kwaliteiten, maar hebben geen of beperkte ervaring met de doelgroep. Er is geen sprake van een logische of overtuigend gemotiveerde samenhang in de keuze voor juist deze regisseurs. In de beschreven voorstellingsideeën is evenmin sprake van een consistente artistieke koers.

Conclusie en advies

De commissie waardeert de inzet van Handtheater om de dovencultuur via theater en gebarentaal onder de aandacht te brengen en theater te brengen voor een slechthorend/doof publiek. Zij is echter van mening dat Handtheater er in de afgelopen jaren onvoldoende in is geslaagd om de artistieke kwaliteit van haar voorstellingen te verhogen. Op grond van de geplande activiteiten en het gebrek aan samenhang daartussen, heeft de commissie niet de verwachting dat Handtheater in de komende jaren erin zal slagen de artistieke kwaliteit en profilering te verhogen en daarmee een artistiek interessante aanvulling te vormen op het theateraangebod in Nederland. De commissie adviseert Handtheater niet op te nemen in de regeling Vierjarige subsidies Podiumkunstinstituten 2009-2012.